УДК 639.1;351.823.1

Проців О.Р.
аспірант ЛРІДУ

Управління мисливством: парадигма демократичного врядування

Мисливство на сучасному етапі має у собі такий заплутаний клубок протиріч, як жодна з інших галузей. Насамперед їх спричиняють: мисливці, які зазвичай є елітою суспільства, з другої сторони – селяни, які стоять нижче у суспільній ієрархії, але на землях яких проводяться полювання. Виходячи з цього, потрібно, щоб мисливсько-господарське законодавство вирішувало не лише проблеми, які стосуються правового регулювання добування мисливських тварин, процедури проведення полювання тощо, а й урівноважували інтереси мисливців, сільських громад та власників земельних ділянок, на яких проводяться полювання.

У різні історичні періоди проблема взаємовідносин щодо права проведення полювання вирішувались у різні способи. Так, до Х століття право полювання не встановлювалось жодними законами. Починаючи з Х століття право полювання належало феодалам, які затримали цю монополію за собою до XVI ст. У XVIII ст. вводяться перші мисливські закони, які надавали виключне право полювання на дичину для власників земельних ділянок [1].

Але такий стан справ призвів до зменшення дичини, так як кожен власник земельної ділянки пригнув якнайшвидше добути дичину, поки вона не перейшла на сусідню ділянку, де її добували інші власники. Дану проблему було вирішено тим, що встановлювались мінімальні площі, на яких власникам дозволялось полювання. Так, у Галичині відповідно п. 4 Патенту Австрії від 1786 р. встановлювалась норма у 115 га мінімальної площі [2].

Пізніше ця норма перейшла у перший мисливський закон Галичини 1875р. У подальшому у довоєнній республіці Польщі законом від 1927р. мінімальна площа була навіть зменшена до 100 га [3].

Із зміною суспільно-політичних відносин в Україні змінюються і правові погляди на право власності на дичину та право проведення полювання, при якому власником мисливських тварин стає держава.

Відповідно до положення «Про полювання та мисливське господарство Української РСР», затвердженого Постановою Ради Міністрів УРСР № 473 від 8 серпня 1969 р. при такому економічному режимі веденням мисливського господарства могли займатися лише

державні підприємства та товариства мисливців та рибалок, що відповідало тогочасній філософії економічного розвитку.

З утворенням незалежної України у 1991 р. та утвердженням приватної власності на засоби виробництва також змінились правові, економічні та організаційні засади діяльності юридичних і фізичних осіб у галузі мисливського господарства та полювання. Спочатку вони врегульовувалися Постановою Кабінету Міністрів України № 780 від 20 липня 1996 р., а з 22 лютого 2000 р. Законом України «Про мисливське господарство та полювання» [4].

У цьому Законі визначено принцип рівноправності всіх користувачів мисливських угідь. Дичина належить до природоохоронних ресурсів загальнодержавного значення та перебуває у власності всього народу України. Особливістю цього положення було те, що мисливські угіддя надаються в користування не тільки державним організаціям, але також приватним мисливським господарствам. З іншої сторони відбулась масова приватизація земель, чим було внесено конфлікт інтересів між мисливцями та власниками земельних ділянок.

Мисливські угіддя надаються в користування як фізичним, так і юридичним особам відповідно до рішення органу місцевого самоврядування (обласною радою).

Але до цього часу не вирішено питання про оплату громадам та власникам земельних ділянок за користування сервітутами на право ведення мисливського господарства. Іншою важливою проблемою, яка до цього часу не вирішена, є правове врегулювання відшкодування завданих сільському господарству мисливськими тваринами збитків. Хоча статтею 24 Закону України «Про мисливське господарство та полювання» передбачається платне користування мисливськими угіддями, термін її виконання постійно переноситься. Відповідно до останньої редакції закону цей термін перенесено ще на п’ять років до 1січня 2015 року.

Крім того, на практиці неможливо виконати положення про погодження з власником або користувачем земельної ділянки при наданні мисливських угідь в користування. Практично дану норму неможливо виконати також у зв′язку з великою кількістю власників земельних ділянок. Так, в Івано-Франківській області їх нараховується біля 230 тисяч.

Відсутність правового врегулювання цих двох питань породжує соціальну напруженість у суспільстві. Мисливці, які займають вищі суспільні страти у суспільстві, лобіюють корисні для себе правові засади, при яких вони не несуть жодної відповідальності за завдані мисливськими тваринами збитки та не сплачуючи коштів за використання сервітутів.

Через затяжну бюрократичну процедуру отримання у користування мисливських угідь сформувався ринок послуг щодо їх перепродажі. Отримавши безкоштовно у користування мисливські угіддя, користувачі часто нічого не роблять, а пізніше їх перепродують. Так у загальноукраїнському діловому журналі виставляються оголошення про продаж мисливських господарств у Рівненській області. Так мисливське господарство площею у 20 тис. га продається за 300 тис. доларів, тоді як мисливське господарство площею 5 тис. га. за 100 тис. га. На думку заступника голови Рівненської обласної ради Українського товариства мисливців та рибалок причиною, такої ситуації є те, що за цими оборудками стоять посадовці, начальники, або бізнесмени [5].

Слід відзначити, що у 1911 році у Галичині до бюджетів повітів надходили кошти за оренду права полювання у наступних об'ємах: Львів-12800 крон, Краків-8700 крон, Коломия-5360 крон, Броди-5600 крон [6].

У 1912 році за оренду права полювання в Німеччині сплачено 75-80 мільйонів марок, тоді коли вартість добутої дичини становила 100 мільйонів марок, а м'ясо добутих тварин мало вартість у 50 мільйонів[7].

В мисливському сезоні 1936-1937 у Прусії добуто дичини на суму 35 мільйонів марок, рівночасно сплачено відшкодувань за збитки спричинені дичиною 1,9 мільйонів марок, що становило 5,5% [8].

Не сприяє соціальному порозумінню також поведінка власників мисливських господарств. Яскравий приклад цього поведінка народного депутата України Лозинського. Через трагічні випадки суспільство довідується про приховану та некоректну поведінку на полюванні політичної еліти суспільства [9].

Про невирішеність питання врегулювання соціальних відносин у галузі мисливства свідчать хоча б публікації у періодичній пресі, які з'явились лише за лютий місяць цього року. Так, у статті «Мисливські господарства – на гачок, а ліси – в єдині руки» вказується, що голова Канівської державної адміністрації Олексій Гика стурбований ситуацією, коли під час організації полювань жителям сіл завдаються чималих збитків, які на практиці неможливо відшкодувати[10].

А у загальноукраїнській газеті «Сільські Вісті» звертається увага на те, що ТзОВ «Мислив-тур-сервіс» на Тернопільщині наводить «порядки» і не пускає людей до лісу збирати гриби та ягоди. Єгерями підприємства проводяться обшуки селян у лісі, на городах, погрожують розправою. Селяни зібрали 1140 підписів з вимогою до голови Тернопільської ОДА щодо захисту своїх прав[11].

Висновок

Процес надання мисливських угідь великою мірою забюрократизований і у ньому не закладено принципу конкурентності. Через лобіювання у Верховній Раді політичними партіями, інтересів мисливців постійно переноситься термін оплати за користування мисливськими угіддями. Відсутній механізм відшкодування збитків, завданих мисливськими тваринами власникам сільськогосподарських угідь. Через низьку правову культуру національної еліти у суспільства виробляється негативне ставлення до мисливства. Бюджети місцевих громад та власники земельних наділів не отримують коштів за надання в користування сервітутів, у той же час поширюється спекуляція по продажу мисливських господарств.

Таким чином правове регулювання ведення мисливства потребує невідкладного регулювання для вирішення вище перерахованих прогалин.

Список використаної літератури

1.Przewodnik myśliwca. – Leszno i Gniezno: Nakładem i drukiem E. Günthera, 1848. – S. 3–22.

2.Till E. Wykład prawa rzeczowego ausriyackiego. – S. 177–184.

3.Pawlikowski M.K. Prawo łowieckie : komentarz dla województw wschodnich z dołączeniem rozporządzeń wykonawczych i kalędarza myśliwskiego / M.K. Pawlikowski. – Wilno : Nakładem policyjnego klubu sportowego, 1929. – 89 s.

4.Мисливськогосподарське законодавство України.-Львів „Сполом” 2005. с. 10

5.http://www.lesovod.org.ua/node/7200

6.Rożyński F., Dr. E. Schechtel Ekonomiczne znaczenie łowiectwa dla naszego kraju. – Warzsawa:Nakładem polskiego towarzystwa łowieckeigo, 1921.

7.Statystyka polowań w Niemczech//Łowiec Polski. – 1914. – № 1. – s.18.

8.Gieysztor J. Szacowanie szkód wyządzonych przez zwierzynę i sposoby zapobiegania im //Łowiec Polski – 1938. – № 23 . – s.475-477.

9.«Великі люди»: все схвачене? Світлана Орел «Дзеркало тижня» №24, 27 Червень 2009

10.Газета "Нова Доба", №9, четвер, 27 січня 2011 року

11.Сільські вісті П’ятниця, 4 лютого 2011 року № 14 (18604)

Проців О. Р. Управління мисливством: парадигма демократичного врядування / О. Р. Проців // Реформування системи державного управління та

державної служби: теорія і практика : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю, 8 квіт. 2011 р. Ч. І – Л., 2011. – С. 14 – 18.